

פרשת וישב התשע"ד

בפרשה שלנו, **וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען**, איתא במדרש רבה הביאו רש"י "עוד נדרש בו וישב ביקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישב בשלוה אומר הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה".

והנה תמיהה יש, על מה חרי האף הגדול הזה? וכי ח"ו הקב"ה סני לצדיקים? (שונא לצדיקים?) ובלשון הגמ' אטו צדיקי אי אכלי תרי עלמי מי סני להו? (ואם צדיקים יאכלו ויישתו וישבו בשלוה בעולם הזה ובעולם הבא, שהו ישנא אותם על זה?), ומילא תאמר יהא רוגזו וכעסו של עשו שמכר עולם קיים תמורת עולם חולף, אך ח"ו להקב"ה!!

ויובן בס"ד, הנה מעלת הייסורים הינה גבוהה עד למאד. וכמה תועליות גדולות ישנם בייסורים, אחד, בחינת כפרה דהיינו כדאיתא בקהלת **כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא**: ועל זה כ' במשלי **הן צדיק בארץ ישלם אף כי רשע וחוטא**. דהיינו, היות ואין מציאות שאדם יהיה נקי מעבירות, ופעמים בעצם הרצון לעשות טוב, הרי הוא עושה רע. אזי באים הייסורין וממרקים עוונותיו. ולא עוד, תועלת לשאר העולם, כי כשמתבוננים שאר בני האדם, ורואים כי צדיק בארץ ישולם. ובוודאי אף כי רשע חוטא, שלבטח תשולם לו לרעתו. ומתוך זה באים להתבוננות גדולה ולתשובה שלימה.

והשני הוא על פי מה שמובא במנורת המאור פ' רחצ' **ומה שאמרו: אין דבר רע יורד מלמעלה, הוא בעבור שהחוטא אין צריך להזיקו מלמעלה, אלא להסיר מעליו המחסה והמסתור ואז נתנה רשות למקרים וליסורים. וזה שאמרו: אין מיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עון**. רוצה לומר, כי כאשר האדם הוסרה ממנו השגחתו של ה' יתברך, אזי פוגעים בו הייסורים. ולפיכך מאד מקרבים הייסורים אותו לעבודת

ה' יתברך. כי יידע האדם, כי השמירה היחידה בעולמינו אנו, היא שמירת התורה והמצוות, ולעשות הטוב בעיני ה'. וכאשר ח"ו אינו עושה הטוב בעיני ה', הוסרה ממנו ההשגחה. ואז חשוף הוא למקרה בני האדם, ולפיכך, אות הם ומופת לפשפש במעשיו ולשוב בתשובה.

ולא זאת בלבד, אלא יובן ביתר תוקף, כי הקב"ה אמת ותורתו אמת. ובמדה שאדם מודד בה מודדים לו. והוא, כי אדם שלא עשה את רצון ה', גם הוא רצונותיו לא יתמלאו, כדאיתא בערכין טז: **עד היכן תכלית יסורין, אמר רבי אלעזר כל שארגו לו בגד ללבוש ואין מתקבל עליו. מתקיף לה רבא זעירא ואיתימא רבי שמואל בר נחמני (מקשה עליו רבא זעירא או ר' שמואל בר נחמני) גדולה מזו, אמרו אפילו נתכוונו למזוג בחמין ומזגו לו בצונן בצונן ומזגו לו בחמין ואת אמרת כולי האי (יותר קל מזה אפילו התכוונו לערבב לו יין במים חמין וערבבו לו בצונן ואתה אמרת כל זה דהיינו שיתפרו לו בגד) מר בריה דרבנא אמר אפילו נהפך לו חלוקו (הבגד שלבשו הפוך ויש לו צער להפכו שוב, הכוונה היא שבמקרים הקודמים היה הפסד ממון וכאן רק טרחא בעלמא), רבא ואיתימא רב חסדא ואיתימא רבי יצחק ואמרי לה במתניתא תנא אפילו הושיט ידו לכיס ליטול שלש ועלו בידו שתים דווקא שלש ועלו בידו שתים אבל שתים ועלו בידו שלש לא דליכא טירחא למישדייהו. (רבא ורב חסדא ורב יצחק אומרים אפילו הושיט ידו לכיס ליטול שלש מעות ועלו לו שתיים אבל אם רצה להעלות שתיים ועלו שלש לא נקרא ייסורין כיוון שאין טרחא בלזרקם חזרה לכיס) אפילו וכל כך למה דתניא דבי רבי ישמעאל כל שעברו עליו ארבעים יום בלא יסורין קיבל עולמו במערבא אמרי פורענות מזדמנת לו, הרי לך שעניין הייסורין הוא שלא ייתמלאו רצונותיו ואז לעורר את האדם לעבודת ה' ביראה.**

ואם כן יובן כאן על מה יצא הקצף, כאשר יהודי באשר הוא מבקש לישב בשלווה, דהיינו לשבת פירושו בקביעות. ועניינו הוא לא עבודה מתוך יראה, כי אם בנחת. אז בוודאי אין זה לרצון, לא לה' ולא לו. כי חיים אנו בעולם עובר וחולף, ובו הימים יקרים מהדמים. והזמן הינו יקר

עד למאד, והעולם אשר נתן בלבם, העלים מהם יום המיתה. ושוכחים אנו, כי כל ייעודנו בעולם חולף זה, הוא לקחת עמנו כמה שיותר מהיהלומים והמרגליות בעולם הזה, הנקראים תורה ומצוות ורצון ה'. ואם לא נחטוף ונאכל מה יהא עלן? וכאשר אדם יושב בשלווה, ומרגיש כאילו הגיע למנוחה ולנחלה, הרי עבודתו בעצלתיים. ואז ימך (תיפול) המקרה (תקרה), דהיינו המכסה עליו ומגן מפני הייסורים הסובבים בעולם.

והוא שאומר הכתוב **וישב יעקב** היכן? בארץ מגורי אביו, דהיינו בארץ שאביו עבד מתוך יראה, כי לשון **מגורי** לשון פחד כדפירש המלבים על הפסוק **מגורי אל חרב היו את עמי הנשיאים ושרי העם היו הפחד והמגור** של החרב, והקיום והישיבה בארץ ישראל, הינו על ידי מדת היראה. כמו שישב אביו יצחק ולא מתוך נחת ושלווה.

ולא זאת בלבד, אלא שמוסיף את התמיהה בפסוק כשאומר **בארץ כנען**, דהיינו שעדיין היא לא ארץ ישראל. ועם ישראל עדיין לא נקראים ארץ חפץ, אלא עוד היגיעה לפנינו, ורבה העבודה. וכיצד יגיע אם יושב בשלווה?, ועל זה קפץ עליו רוגזו של יוסף.

והנה סוף הכבוד לבוא, וצדיקים יישבו ועטרותיהם בראשיהם, ולפום צערא אגרא, ויש לדייק שמה שתמיהת מידת הדין, הוא על השלווה שבה מבקשים הצדיקים לישב בה. והוא כי אין עניין שלווה כעניין מנוחה, כי מנוחה, היא עניין של הפסקה ואגירת כוחות להמשך. מה שאין בן השלווה, כי השלווה עניינה השלמה עם המצב הקיים וחוסר עשייה לשינוי ותיקון. ולפיכך, כל עוד אנחנו פה בעולם שפל זה, צריכים אנו ליזהר מן השלווה, שתביא אותנו לידי השלמה וסיפוק במצב הקיים. כי כאשר יהודי, יש לו סיפוק בעבודת ה' שלו. הוא נמצא בחוסר עשייה ובעצלות.

וכמה מאד, צריך ליזהר במידה זאת של הזריזות. שאם בחיר האבות אשר יכול לאנשים ולמלאכים, ובורא עולם מכנהו **עבדי יעקב, ישראל**

בחירי, רצתה נפשי, והוא נידון על ישיבה בשלווה!!! על אחת כמה וכמה כל יהודי באשר הוא.

ועל כן, מה יאמר ישראל אשר עוד לא החל עבודתו, ישנס מתניו ויצא לשדה לשוח לה' צערו, עד כמה הוא רחוק ממנו יתברך, ועד כמה הוא רוצה בו באמת. ועד אן יבלבל אותו היצר השוכן בקרבו לאמר, שלוה אתה צריך, וה' חנון ורחום ובוודאי ישמע תפילתו ושוועתו יאזין, וישלח גואל צדק במהרה בימינו אכי"ר

שבת שלום

יוסף בן דוד